

NÉPÜNK

Főszerkesztő: Wasserstrom Sándor

ZSIDÓ HETILAP

Felelős szerkesztő: Leitner Zoltán

A lord árulása

A legnagyobb megdöbbenéssel értesült a világ zsidó közvéleménye a királyi bizottság július 8-án megjelent jelentésében foglaltakról, amelyhez az angol kormány is beleegyezését adta. De ahogy a közmondás is mondja, sohasem jöhet valami jobb utána... így is történt. Bár az alsóház nem fogadta el a jelentést, mint végleges szöveget és csak diszkusszió tárgyaként nyújtják be a Népszövetséghez, mégis érzékeny és bizonyos tekintetben végzetesnek mondható csapás érte a legkritikusabb pillanában a zsidó törekvéseket. És ahogy a mi tragikus történelmünkben már sokszor előfordult, nem egy antiszemita adott súlyos üstét, hanem egy tekintélyes zsidó vezértérfit, aki olyan proposíciót tett, ami rendkívül súlyos a jövő szempontjából.

Sir Herbert Sámuel, aki májusban, a koronázáskor lett a birodalom grófja, most „fizetni” akar a kitüntetésért és július 20-án a lordok házában ülésén többek között a következőket mondta:

...En a következőket ajánlanám. Ugy vélem, hogy a zsidóknak áldozatokot kell hozni. Meg kell nyugtatni az arabokat. Különben nincs tovább. Bele kell egyezni a bevándorlás csökkentésébe. Tekintetbe kell vegyük a politikai szempontokat is. Miért kell 12.000 legyen évente a bevándorlók száma? Meg kellene szabni, hogy mennyi legyen állandóan az arány a zsidó és arab lakosság között. Meg lehet állapodni egy percentuális arányban, szerintem legjobb volna a 40 százalék. A zsidóknak ezenkívül el kell ismerni az arab nemzeti mozgalmak jogosságát. Már mi segítettünk a történelem folyamán az arab kulturának. Meg kell nyernünk teljesen az arabok szimpátiáját.

Ajánlatom tehát az immigráció csökkentése. Azonkívül az arab föderációnak megszervezése, amelybe Arabia, Irak, Transjordánia, Sziria és Libanon kapcsoltsák be Palesztinával együtt.

Az új gróf hangsúlyozta, hogy semmiféle zsidó szervezet nevében nem beszél. De Herbert Sámuelnek jelentős politikai befolyása van az angol világban. Amit mond, annak súlya van, ezt be kell valljuk, még ha egyetlen szavával sem azonosítjuk magunkat. Első főkörmányzója volt Palesztinának és tagja annak a kabinetnek, amely kibocsátotta a Balfour deklarációt.

Sámuel lord proposíciója végzetes csapást jelentene a zsidóság palesztinai célkitűzései szempontjából. Akkor ennél még jobb a nyomorék állam is, amelyet a királyi bizottság javasol. Mert képzelnék csak ei, hogy egy valóban megszervezett arab államföderációban milyen keserves és reménytelen sorsa lenne a kis zsidó minoritásnak és az arabok kénye-kedvétől függene, hogy mit és hogyan engedne meg a zsidóságnak?

Lord Sámuel beszéde, amelyet a lordok házában tartott, a lehető legnagyobb árulás a zsidó nép szempontjából. Hogy az angolok

előtt „elfoglulatlanok” lássék, azért képes áldozatul oda dobni 16 millió sors és fajtársának legszebb álmát és reményét. Azaz, hogy csak fajtársának, mert „sors” társak nem vagyunk. Mit tudja a befolyásos angol ur, a lord és durgazdag ember, hogy hal éhen a lengyel gettó szerencsétlen fia és a német zsidó miképpen menekül a kopók millió elől. És hova menjen? Európa kulturmázzal bevont kopók elől, a pusztá vacfainak görbékése alá? A nemes lord nagyon nemtelen volt ezzel a beszédével és a

világ zsidóságának egyöntetűen és hangosan tiltakozni kell Sámuel lord beszéde ellen. Ez nem a szenvedő zsidó milliók hangja volt, hanem a gazdag és befolyásos angol főúr és politikusé. Mennyivel emberibb, zsidóbb és szebb volt például Wedgwood ezredes hangja, vagy a Lord Melchett-é.

Árulás, nemtelen árulás volt a Sámuel gróf beszéde és ha van okunk a sirásra és kétségbeesésre, akkor ez több még annál is, amit a királyi bizottság nem-zsidói javasoltak a béke érdekében...

Ormsby-Gore gyarmatügyi miniszter személyesen ment el...

Megkezdődött a genfi mandátumbizottság ülése

Genf. — Az alsóház ülésén Nathan képviselő interpellációjára kijelentette Ormsby Gore gyarmatügyi miniszter, hogy a július 30-án kezdődő genfi mandátumbizottsági ülésen személyesen jelenik meg, az ügy nagy fontosságára való tekintettel. Kiséretében vannak John H. Hall, a palesztinai volt államtitkár és a királyi bizottság titkára J. Martin. Az interpelláció során Nathan képviselő arra is kérte a minisztert, hogy halasszák el a bizottság tárgyalását, de ezt az ajánlatot a miniszter visszautasította. Ellenben megerősítette azt, hogy az állandó mandátumbizottság ülésén képviselni fogja az angol álláspontot és reméli, hogy szeptemberben a Népszövetség teljes tanácsa dönt Palesztina végleges sorsa felett.

Legújabb értesülésünk szerint Ormsby Gore és kísérete megérkeztek Genfbe.

WAUCHOPE FŐKORMANYZÓT VISSZARENDELI A KORMÁNY?

Az angol főváros mértékadó köreiből az a vélemény lesz urrá, hogy a palesztinai közigazgatásban alapvető változásoknak kell rövidesen bekövetkezni. Valószínűleg visszahívják Sir Artur Wauchope főkörmányzót, mert inkább katona, mint közigazgatási szakember. Egyes verziók szerint, a gyarmatügyekben különösen képzett Sir Hubert Young lesz utóda, aki korábban az iraki kormány mellett volt pénzügyi szakértő. A hadügyminiszter és az admirális ezzel szemben Sir Philipp Chetwode marsall kinevezését támogatja, mert e körök véleménye szerint ő a legrátermettebb e célra.

Braziliába betiltották a zsidó bevándorlást

Chilébe mehet kézműves, akinek tőkéje és nagy családja van

Berlin. — Naponta újabb és újabb országhatárok záródnak be a menekülésre kényszerített német zsidóság előtt. A német zsidók nagy segélyegylete, a Hilfsverein most közli, hogy a brazil kormány is elzárta az országhatárokat a zsidó emigránsok elől. Rio-de-janeiroi jelentések szerint csupán ideiglenes betiltásról van szó, azonban ez még nem bizonyos.

Ezzel szemben a chilei kormány korlátozott számú bevándorlót szívesen lát,

azonban súlyos feltételek mellett. Csak 40 évnél nem idősebb többgyermekes családapa kell legyen az illető és lehetőleg kézműves és 8000 márka transferálható tőkéje kell legyen.

A német zsidókat figyelmeztetik egyidejűleg, hogy ne üljenek fel utazási és kivándorlási irodák csábításainak, mert azok rendszerint lehetetlen helyzetbe juttatják azokat, akik biznak bennük.

Michalache, mint a nemzeti parasztpárti vezére, nyilatkozott:

„Elérkezett a legalkalmasabb pillanat a zsidókérdés megoldására”

București. — Hatalmas feltűnést keltett országszerte az a nyilatkozat, amelyet Michalache a nemzeti parasztpárt vezére tett a „Curentul”-ban annak az ankétnek során, amelyet Pamfil Seicaru rendez a zsidókérdésről. Michalache kijelentette, hogy most van a legjobb alkalom rendezni a zsidókérdést Palesztina felosztásával kapcsolatban és Antonescu külügyminiszter bizonyára fel is fog szólalni e kérdésben Genfben, az illetékes fórum előtt. Michalache kijelentette azt is, hogy Lengyelország és Románia, mint a

legtöbb zsidóval rendelkező két európai állam mindent el kell kövessenek, hogy a zsidók minél nagyobb területet kapjanak a felosztással kapcsolatban, hogy minél több zsidó telepet fogadhasson be a két országból a zsidó állam. Azt is tudja Michalache, hogy a lengyel államférfiak legutóbbi bucuresti-i tartózkodása idején ez a kérdés is szőnyegre került.

Michalache nyilatkozata úgy politikai körökben, mint az ország zsidó közvéleménye előtt nagy feltűnést keltett.

Komédia lett, a kisebbségi kongresszusból és csufot üznek a kisebbségi jogokból...

Nekünk zsidóknak a „kisebbség” fogalma nagyon is közel fekszik, mert eszünkbe juttat érzéseket, kívánságokat és vágyakat, amelyek ezzel kapcsolatosak. **Leo Motzkin** felejthetetlen neve merül fel a mult ködéből, meg azok a nagy harcok, amelyet egyes államokban folytattak és folytatnak ma is a zsidók, kisebbségi jogaiknak kivívása érdekében.

Azzal kapcsolatosan jut ez eszünkbe, mert most ért véget Londonban a 13-ik kisebbségi kongresszus, amely „Európai nemzetiségek kongresszusa” címet adta magának. De ez csak torz maradványa annak a régi kisebbségi kongresszusként, amely egykor szabályozólag hatott az európai 40 milliónyi kisebbségek életében. A régi kisebbségi kongresszusoknak volt zsidó koloritjuk is, hiszen kétségtelenül bebizonyított tény, hogy a békekonferenciákon, a nemzetiségi államok kisebbségi lakosságának legfőbb szószólói éppen a zsidók voltak. 1933-ban otthagyták a zsidók, az akkor megtartott kongresszust, mert Hitler uralomrajutásának évében, a zsidók prozódója az volt, hogy tiltakozzon a zsidó kisebbségi kongresszus, a németországi zsidóüldözések ellen, azonban ezt a rezolúciót nem fogadták el annak idején, mire a zsidóság képviselői végleg visszavonultak a kisebbségi kongresszusoktól.

Az a nagy baj, hogy fascista beállított-ságu államok képviselői jutottak döntő szóhoz, a kisebbségi konferenciákon. Jellemző, hogy **Dr. Wilfan**, aki évekig elnökölt ezeken a kongresszusokon, most nem fogadta el az elnökséget, „betegségre” való hivatkozással. Ő még sokáig és sokszor hívta a zsidókat vissza, most már az ő befolyása is elmosódott. Ezzel szemben a csehszlovákiai horogkeresztes szudétanémetek igen sok delegátust küldtek. **Rutha** mérnök, aki a delegációt vezette többórás referátumot tudott tartani, míg a csehszlovák birodalmi koalícióhoz tartozó mezőgazdák képviselőjét **Hackert**, nem engedték szóhoz jutni — idő rövidsége miatt.

Legjellemzőbb volt a kongresszus elfogultságára az a bánásmód, ahogy a bászk-ök képviselőivel eljárak. Még azt sem engedték meg nekik, hogy felolvassák deklarációjukat. Ez annyira elkésztette a bászk delegátust, hogy odakiáltotta:

— „Ezzel a pángermán machinációval nem akarom, hogy dolgom legyen!” és otthagya a kongresszust. **Di la Sota** bászk delegátus kijelentette, hogy el kell hagynia azt a gyűlést, ahol sokezer nyi legyilkolt bászk testvéreiért nem tud elégtételt venni. Nem kisebbségi kongresszus ez, hanem pángermán összejövétel.

Ugyilátszik, hogy a kisebbségi jogok küzdelmében ez a harci eszköz teljesen csődöt mondott. Más uton kell járni azoknak, akik a kisebbségi jogokért küzdeni akarnak. Hiszen a német kisebbségek, Csehi-

szlovákiában, éppen úgy mint Lengyelországban imperialista német járszalagra kerültek, akiknek már nincs is joguk kisebbségi küzdelmek címen jogokat követelni, olyan jogokat, amelyek a kisebbségeket megilletik.

A németek instrumentuma lett a kisebbségi kongresszus, nem pedig negyven millió főnyi szerteszörtan élő kisebbségek önvédelmi eszköze.

Lengyelország nyíltan hangoztatja a zsidók Palesztinára való igényeit

Varsó. A zsidó távirati ügynökség megbízható és autentikus lengyel kormányköröktől nyert nyilatkozat szerint, a következőkben körvonalazza álláspontját:

A lengyel kormányzat mindenkor szimpátiával kísérté a különböző népek arravonatközi igyekezetét, hogy önállóságra tegyenek szert. Különösen szimpatikus volt mindenkor a lengyel kormányzatnak a cionisták ama törekvése, amely odairányult, hogy Palesztinában egy zsidó államot létesítsenek, hogy ezzel milliónyi zsidónak nyújtsanak nemzeti otthont. E téren maga Lengyelország is erősen érdekelt. A lengyel állam minden alkalmat megragadott a multban is, hogy a cionizmussal szemben a nemzetközi fórumok előtt szimpátiájának kifejezést adjon.

Továbbiakban, örömeinek ad kifejezést a nyilatkozat, hogy a felosztással kapcsola-

tosan, az önálló zsidó ország létesítésének problémája meggyorsul. Bár a „kis terület, nagyon korlátolt területtel fog rendelkezni, amelyet juttatni akarnak a zsidó államnak. A tervezett határok nem kedvezőek a zsidóságra nézve. A kezdeti években — ha a terv megvalósul — gyors bevándorlás lesz, azonban ha megtelítődik a terület, akkor meg kell szoritani majd a bevándorlást. Ezért nem helyes, ha fix határokat készítenek ott, ahol expanzív törekvéseket kellene tekintetbe venni.

Még nem lehet tudni, hogy hivatalosan mi lesz a lengyel kormány álláspontja a Peel-jelentéssel kapcsolatban, azonban éppen önző érdekeinél fogva, — hogy a zsidóság egy részét Lengyelországból kitelepítse — bizonyára a jelenlegi terv ellen fog megnyilatkozni.

Nem végleges a palesztinai felosztási terv

Lezajlott az angol alsóház palesztinai vitája, amelyet oly feszült várakozás előzött meg. A kormány csalódott várakozásában, **Churchil** és **Lloyd George** közvetítő javaslatát fogadták el. És az ő ajánlatuk lényege az volt, hogy a döntést későbbi időpontra tolják ki. A kormány átnyújtotta ugyan tárgyalásra a Népszövetséghez a javaslatot, de utána, még egyszer gondos tárgyalás alá kerül az angol parlamentben.

Végeredményben rendkívül meglepő az alsóház döntése, mert mást várt a közvélemény is. Az ma már minden kétségen felül áll, hogy a felosztási terv nem végleges és sok víz fog lefolyni még a Jordánon, amíg a tervből valóság lesz. Érdekes volt a parlamenti vitában az, hogy nem pártok állottak egymással szemben, nem a kormánypárt és

ellenzék harca volt, hanem nagyon sokan a kormánypártiak között is, ellene voltak a tervnek, viszont az ellenzék tagjai közül voltak számosan, akik mellette törtek lándzsát.

A „Times” szerint a lordok házában vitája azért volt nívós, mert abban igen tekintélyes személyiségek hallatták hangjukat. Így **Lord Peel**, aki a jelentést készítette, azonkívül **Lord Samuel**. A nagy angol lap szerint a legszebb és legjobb beszédet **Lord Melchett** tartotta, aki redkivüli méltósággal és önuralommal, de amellet a legmélyebb zsidó érzéstől vezérelve vázolta a zsidóság nyomoruságos helyzetét világszerte és azt a nagy csalódást, amelyet a jelenlegi angol kormány Palesztina-politikája okozott.

Rendkívül érdekes volt a **Canterbury** érseknek beszéde is, aki azt kérte, hogy legalább Jeruzsálem egy részét adják oda a zsidóságnak, mert nem lehet megvalósítani a cionizmus eszmét anélkül, hogy Cion benne ne foglalassék.

A világsajtó és a mértékadó faktorok szerint, az angol két törvényhozó testület állásfoglalása azt jelenti végeredményben, hogy új lehetőségek nyíltak, a palesztinai kérdés megoldását illetően. A zsidó álláspontot is sokan és szimpatikusan állították be és ez a vita erősen hozzájárul a kérdés megvilágításához.

Ormsby Gore gyarmatügyi miniszter védte a kormány javaslatát, de mégis meghátrált akkor, amikor **Morgan Jones** képviselő és **Attle** örnagy, mint a munkáspárt (Labour-Party) szóvivője, valamint **Greenwood** és **Williams** képviselők azt ajánlották, hogy a két Háznak együttesen alakított bizottsága újból tárgyalja ezt a kétségkívül nagy horderejű javaslatot.

Kérjen mindenütt

elsősorban palesztinai termékeket:

Olajbogyóból készült tiszta és izletes **SHIMEN** ételolajat.

Népszerű **SHIMEN-MENORA** szappant, amely gyermekek és érzékenybőrűeknek egyaránt ártalmatlan.

ADIN, CARMEL, FLOWERS, GALIL mosdószappant - **SHIMEN**.

SHIMEN-borotvaszappant. Rison-le-Zionban gyártott arany és ezüst **OKAVA**-borotvapengéket.

Romániai főképviselet: „**MIROM**” **Bucuresti, B-dul Domnitor 3.**

Temesváron: **Kaldorj Marcel**, Str. Paris 5.

Clujon: **Körösy Tibor**, Str. Nic. Iorga 19.

Braşovban: **Deutsch Zsigmond**, Str. Sf. Ioan 2.

Oradeán: **London Armin**, Str. Millerand 9.

Satu-Mare: **Fekete József**, Str. Berthelot 52.

Vitamindus narancs, citrom, banán, ananász, ethrog, mandarin és grapefruit **SHARONA**-szirupokat, **Ramat-Ganban** gyártott **DALALUM** alumínium edényeket.

Illó és éterikus olajokat, valamint **FRUITAROM**-féle esszenciákat — Haifa.

LUCIO acélváltót — Petach-Tikva.

FRUITAROM-féle 100% Vanillinát — Haifa.

ONYA karbonpapírt és Indigót — Tel-Aviv.

A mufti alkonya

A mufti! Kissé bizarrul hangzik ez a kifejezés és míg a palesztinai véreskezű „mufti”-t meg nem ismertük, mindig az Ezeregyéjszaka meséivel asszociáltuk ezt a szót, hogy: mufti. Mert Palesztina rossz szelleme mindig a mufti volt, az, akit elég szerencsétlenül Herbert Samuel ültetett ebbe a pozícióba, amikor az ország kormányzója volt. A mufti volt az arab ellenállás megszervezője. A zsidóság hiába kérte, reklamáta és nehézményezte, hogy a mufti minden rendnek és nyugalomnak kerékkötője — az angol hatóságok nem hederítettek rá. Sőt, mintha igazolták volna azt a sokszor hangoztatott feltételezést, hogy a zsidó-arab ellentétet „toleráltak” az angol hatóságok részéről. A mufti, mint a legfelsőbb mozlim tanács vezetője, nagy anyagi források fölött és nagy erkölcsi befolyással rendelkezett. Sőt rendelkezik ma is és parancsolni is fog mindaddig, amíg az angolok türelme el nem fogy.

Illetőleg már el is fogyott. Amint a napisajtó közli, közöttük a legtekintélyesebb angol lap, a „Times” is, az angolok nem fogják tűrni, hogy az iraki miniszterelnök olyképen nyilatkozzék a palesztinai fel-

osztási terrortól, mint az tette. Az angol nép elég reális ahhoz, hogy számoljon a tényekkel és minden veszélyt tekintetbe vegyen. Semmiesetre sem tűri, hogy lábbal tiporják a dolgokat és papirrongynak tekintsék a Balfour deklarációt. Julius 30-án, amikor a gyarmatügyi miniszter Genfben képviselni fogja a brit hatalmat, az egész birodalomnak a háta mögött kell álljon.

Ugyancsak a „Times” követeli, hogy a mufti befolyását likvidálni kell. Ami már részben meg is történt. Elfogatási parancsot adtak ki ellene és ezért az Omár mecsetbe menekült, hogy az elfogatástól megszabaduljon. A mufti tulajdonképpen ma már foglya az angoloknak és megszűnt cselekvési szabadsága. Egy kissé későn bár, de jobb későn, mint soha. A mufti hatalmát megtörik az angolok, csak nem-e a martirium álglóriája fog még nagyobb népszerűséget biztosítani számára? Kétségtelen, hogy a „mufti” kilépett a keleti bájos mesék birodalmából és vér meg könny jelzik tevékenységének utját. Zsidó vér és zsidó könny! Elég volt már az angol muftizmusból. Nagyon is elég, úgy a palesztinai, mint a világ zsidóságának. Szeretnénk már a muftit „biztos” helyen látni.

Hogyan ír egy cernaufi egyetemi tanár?

A bucovinai főváros egyetemének egyik professzora, Traian Braileanu cikket írt az ottani német újság jubileumi számában, amelyben éles támadást intéz a zsidóság ellen. Nincsen Romániában kisebbségi kér-

dés, csak zsidó probléma létezik. A román nemzet politikai harcban áll a zsidósággal. A zsidó nem kulturnép (ezt se sokan mondták még?!). Világszervezettségük révén módjukban áll harcolni a „zsidó világbirodalom” érdekében. (Nebbich! Egy kis palesztinai nyomorék állam szélesebb határait sem tudja megvalósítani a világ zsidósága!)

De ír a professzor ur egyebet is! Például: Európa két haditáborra oszlik. Az egyik oldalon állanak a keresztény népek, a másik oldalon a zsidók, a maguk csatlósáival és zsoldosaival. A román nép is kemény védelmi harcban áll a zsidó imperializmussal. Érdekes: 390 millió európai harcol 10 millió zsidó ellen. És milyen hatalom is ez a zsidó? Nem tudja keresztül vinni, hogy egy állatot levágathasson Lengyelországban, a rituálék szerint, nem tudja elintézni, hogy zsidói, nyugodtan árusíthassanak ócskaruhákat a falusi piacokon. Micsoda világhatalom az amelyik még ilyen kis, legegyszerűbb dolgokat sem tud keresztülvinni?

De hagyjuk a professzor urat. Csak még annyit: képzeljük el, hogy az egyetemi ifjak, milyen egyszerűen oktatásban részesülnek a zsidókérdést illetően, az egyetem eme kiváló tanárától.

De ha már idézgetünk, akkor nem mulaszthatjuk el, hogy Bratescu-Voinesti cikket ne idézzük, az Universulból. Például a hitlerizmusról ezt írja: „nem tagadhatjuk meg bámulatunkat, attól a hősiességtől, amellyel harcol a zsidó Alliance és a szabadkőművesség ellen s hogy a parazitákat a nép organizmusából kikapcsolja. A hitlerizmus halálos csapást mért a zsidó világalliancra. Úgy vélték eddig, hogy legyőzhetet-

A hét vértanu

Aki augusztus elsején megnézi a naptárt, úgy látja fogja, hogy ezt a napot a katolikus egyház a következőképpen jelölte meg:

„Megemlékezés a szent makkabeus vértanuról.”

A katolikus egyház ugyanis ezen a napon ünnepli a hét makkabeus vértanu emlékeztét. Ez szóval a katolikusok chanukája. Csakhogy minő makkabeusokról van itt szó? Ki az a hét makkabeus vértanu? És hogy kerülnek a makkabeusok a katolikus egyházba?

A zsidó köztudat ma Makkabeusokon általában azokat a zsidó hőseket érti, kik a zsidó nép szabadságát az elnyomó zsarnoki Antiochus Epiphanes ellenében kiharcolták. A történelem pedig azt állapítja meg, hogy a Makkabi nevet eleinte tulajdonképpen egy férfi viselte: Juda Makkabi, az ősz Matatiás főpap harmadik fia. Ő róla azután testvéreire is átszállott a Makkabi név és ez a család, a modinji főpap leszármazottai, kik először lázadtak föl az elnyomók ellen, ez a család, mely 130. éven át adott királyt, vezért és főpapot Izraelnek (167-től—57-ig) volt tulajdonképpen a Makkabeusok, vagy Hasmonaeusok (Chasmonaj ősük után így nevezték őket) családja.

Ezek között a Makkabeusok között azonban hiába keresünk hét vértanu testvért. Az ags Matatiásnak csak öt fia volt: Jochanan, Simon, Juda, Eleázár és Jonatan. Ezek Simon kivételével a zsidó forradalomnak estek áldozatul.

Elsőnek esett el Eleázár, a Beth-Zakarja melletti ütközetben. Egy elefánt taposta össze.

Azután elesett Juda, az adód-hegyi csatában. A Bené-Amré törzs egy orvtámadásának lett áldozata, nem sokkal később, Jochanan.

Jonathán, ki követte Judát a fővezérségekben, szir fogságba esett Ptolemaisban és kivégezték.

Csak Simon, az utolsó aki megmaradt közülük, s aki Jonathán halála után átvette az uralkodást, élt, országolt és viselte a főpapi hivatalt békekességben, hosszu ideig. De Simon sem halt meg természetes halállal. Jerikóban orvul meggyilkolták őt és két fiát, 135 Sevat havában.

Ha vértanu volt tehát ez az öt Makkabeus testvér is, — vértanuja a zsidó szabadságnak, vértanuja a vallásnak, még sem ők azok, kiket a szent Makkabeus-vértanuk nevében a katolikus egyház ünnepel.

Másokról van szó.

A Makkabeusok második könyvében, a 7-ik fejezetében olvasunk egy csodálatos történetet, mely innen sokfelé szivárgott szét a zsidó irodalomban: hét testvérnek történetét, kiket anyjuk szemeláttára végeztetett ki a zsarnok Antiochus Epiphanes, mert hitüket megszegni nem akarták.

Ismert, gyönyörű hősi történet ez.

Nincsen megnevezve az a hét hős. Sem ők, sem az anyjuk. Történetük vakító fénysugár abban a sötétségben, melyet a szir és hellén üldözés Izraelre borított. Történetük örökké élni fog. Átfonta azt aranyzással a talmud, a midras, a középkori zsidó költészet, megörökítették azt imák és pijutok. Gyásznapiainkon, amikor a templom pusztulásáért keseregünk, felsír a gyász-

dalok között a zsidónő és hét fiának a története is. És a zsidó lelkekben úgy fog megmaradni ez a tragédia, mely kétezer esztendő előtt játszódott le Antiochiában, mint örök példa, az önfeláldozásnak, a bátorságnak el nem muló mintaképe.

Ez a hét martir is anyjuk, — kit Mirjamnak, vagy Channának hívták, a későbbi néphit szerint, — valóban vértanunk.

Antiochus Epiphanes elfogatta őket és arra akarta kényszeríteni, hogy szegjék meg az ősi törvényt. A legidősebbet, aki először ellenszegült, tüzes gépben sütötték meg. A másodiknak egyenként vágták le tagjait, s haldokolva így kiáltott fel: „Te átkozott hóhér! az élettől megfecsíthatsz bennünket, de a Világ királya, midőn törvényeidért meghalunk, feltámaszt minket az örök föltámadásra!” A harmadikat, a negyediket, az ötödiket halálra kínozták. A hatodik így szólott a zsarnokhoz utolsó percében: „Ne gondold, hogy büntetlen maradsz!”

Ketten maradtak már csak a vesztőhelyen: a hetedik fiu és az anya.

És az anya így szólott a legkisebb fiához: „Ne félj a hóhértól. Hanem légy méltó testvéreidhez és válaszd te is a halált!”

És a legifjabb is meghalt, e szavakkal: „En úgy mint testvéreim, feláldozom testemet és életemet az ősi törvényekért és segítségül hívom az Istent, hogy mielőbb legyen kegyelmes nemzetünkhez!”

És azután meghalt az anya is.

Ez történt Antiochiában, Antiochus Epiphanes uralkodása idején, mikor megkezdődtek a nagy zsidóüldözések Palesztinában és Szíriában.

...És most ugorjunk át néhány századot.

len ez a hatalom. A kiméltlen zsidó nacionalizmus, mindenkor segédkezett kapott a keresztény országok ellen...

Nem folytatjuk. Ócska dolgok. Megint világszövetség, megint szabadkőművesség, megint az a rettentő sok zűldség, amelyet annyian és oly sokhelyen hirdetnek a zsidóság ellen, szerte a világon. Nevetni kellene ennyi badarságon, — ha nem volna olyan tragikusan szomorú számunkra.

Zsidó világböjt

Nekünk nincs hadseregünk, nekünk nincs bombavető repülőgépünk, nekünk más argumentumaink vannak. Olyan „maradi” fegyverek, mint amiről most is beszámolnak a lengyelországi lapok. A zsidók üldözése óriási mértékben folyik a lengyel határokon belül és egészen közalkalmatlanságot vettek fel, úgy ahogy annak idején az oroszok „iskolát” csináltak ebből. Ma már a kormányhatóságok sem nagyon szégyenlősek és soha nem olvasni a sajnálatnak, vagy megbánásnak legkisebb jelét sem.

Mit csinálnak erre a mi rabbijaink? A legokosabbat, amit tehetnek: böjtöt rendelnek el. És valóban nem tehetnek egyebet, mert hiszen olvashattuk, hogy Bresztlitovszkban meg Czencstochában a zsidók szembeszálltak és még rosszabbul jártak. Átírták a világ rabbi egyesületeihez és elhatározták, hogy a lengyelországi zsidók érdekében, böjtnapot rendelnek el. Már ki is jelölték a napot is, ez év augusztus 29-én lesz, az első szlichot napon.

Böjtölni kell majd, régi zsidó szokás szerint. Aminthogy a zsidó fájdalom legfenségebb jele az volt: hogy imádkozni mentek a Siralom falához. Egy ilyen és hasonló ima, böjt és önsanyargatás, felemeli a lelket, reményt táplál és a zsidó nép szerteszórt gyermekeiben felébreszti az öszszetartás érzését.

S mily tragikumuma népünknek? Vajjon az „uj zsidó állam” megalakulása miatt, nem-e kellene szintén böjtöt elrendelni. Holott azt hittük sokáig, hogy végre ez lesz a mi örök nagy és dicső felszabadulásunk. A mi országunkban nem kellene majd böjtök. És mi az igazság? Hogy amíg „országunk”-ig elériünk, ezerszer ezer böjtöt kellene tartanunk. Zsidó sors, zsidó tragédia.

Amikor a „Stürmer” egy zsidó fiut dicsóit

A genfi megállapodás értelmében Felsősziléziában megszűntek azok a klauzulák, amelyek a békeszerződés értelmében 1937 július 15-ig érvényben voltak. Ismét megszűnt egy darab Európa és Hitler csizmája rátaapos erre a tartományra is. Most már szabad az út a zsidófaj üldözésére ezen a területen is. A „Stürmer” külön számot adott ki ebből az alkalomból és rettentő elfogultságra jellemző, hogy az 1921-ben lefolytatott népszavazásra vonatkozólag, amikor tudvalevőleg arról kellett döntenie az ottani lakosságnak, hogy Németország, vagy Lengyelország alattvalói akarnak-e lenni, a zsidók mind a németek mellett szavaztak. Ezt elismeri a „Stürmer”, de a következőkkel kommentálja: „A zsidó nem a német nép mellett szavazott, hanem a fajtársai által vezetett zsidó köztársaság mellett.”

Ebben a „Stürmer”-ben van még egy cikk és ez kelthet különös érdeklődést. „Egy sziléziái fiu hősi halála” címen megírja Rudolf Haase nevű 15 éves fiu hőstetteit, aki akkor a sziléziái harcokban megsebesült és bele is halt sebeibe. Ez a rybniki gimnázista az első sorokban állott írja a „Stürmer”

Kóser

TEJOLTÓ

„SCHWEIZER” márkás
kapható

UFAROM

(volt EGGER & Co.)
vegyészeti gyárnál

CLUJ

— és megmutatta, hogyan kell harcolni a hazáért mindhalálig.

Nos, ez a kis 15 éves Rudolf szintén — zsidó volt. Ezt azonban a „Stürmer” szépen és finoman elhallgatja. Meghalt a hazáért egy tizenöt éves kis gimnázista és a hála érte, hogy szüleit, faj és sorstársait kiméltlenül üldözik Hitler és kebelbarátja — Streicher. — a Stürmer szerkesztője...

— Megváltoztatták a palesztinai banktörvényt. — Jeruzsálem. A „Palestine Gazette”-ben egy törvénytervezetet közöltek, amely szerint a banktörvényt megváltoztatják. Mivel igen sok törpebank léteült, amely ártalmára van a komoly megalapozottságu intézeteknek, a törvény értelmében ezentul 50.000 fontnál kisebb tőkéjű intézet nem létesíthető. Ebből is 25.000 fontnak be kell fizetve lenni. Külföldi bankintézetek legalább 100.000 font tőkével kell rendelkezzenek. A főkormányzónak jogában áll, kivételeket engedélyezni. A törvény arról is intézkedik, hogy büntetett előéletű személyek nem üzhetnek bankszerű tevékenységet.

Gondoljon egészségére!

Lássa el magát **SENLASLO** (Szt. László)

fertőtlenítő toalettszappannal **DENTONAL** fogpasztával **Udit — Fehérit — Fertőtlenit**

Négyszáz évvel később a hét zsidó vértanu és anyjuk sirja fölött Antiochiában keresztény bazilika emelkedik, nevüket, mint „a Makkabeus vértanukat”, felvették a szentek közé, augusztus elsejét, mint emlékünnepet ülik meg és keresztény körmenetek záródokolnak e napon sirjukhoz.

A sirhoz, melyben zsidó vallásért páratlan önfeláldozással meghalt vértanuk nyugosznak.

Mi történt hát e négyszáz év alatt? Próbáljuk csak megérteni a nagy változást? Mi okozta a nagy fordulatot?

E négyszáz év alatt, mely a vértanuk halála és a keresztény egyház szentjeivé válásuk között lefolyt, nagy esemény történt. Megszületett a kereszténység.

Alig volt hely, hol az új kereszténység nagyobb hódításokat tett volna, mint a szír fővárosban, Antiochiában. Nagy zsidó községe volt a városnak és e zsidóság nem is volt a legidőállóbb anyagból gyurva. A prédikáló apostolokat szívesen hallgatták és a térítés sehol sem folyt oly nagy arányokban, mint éppen itt. Siettek is oda az apostolok. Barnabás és Pál egy egész éven át „forgolódtak”, — mint az Apostolok cselekedeteiben olvassuk, — e városban és a megtérítettek először itt neveztek keresztényeknek.

Antiochia tehát egyik szülővárosa a kereszténységnek.

Sehol sem támadt oly könnyen keresztény gyülekezet, mint ebben a pompás, ragyogó, könnyelmű városban, melyet romlottsága miatt Rómához hasonlítottak. De ennek más következménye is lett. Az, hogy a zsidók és a keresztények

nem váltak szét egymástól. Az új vallás követői, kik egyik napról a másikra, nem egész megfontoltan, hagyták el régi hitüket, továbbra is hűen ragaszkodtak a zsidó szokásokhoz. A zsidó templomok állandóan telve voltak keresztényekkel, kik a zsidó ünnepeket hűségesen megünnepeleltek, úgy, hogy egy antiochiai zsinatnak (341-ben) el kellett rendelnie, hogy a keresztény husvétot nem szabad a zsidó peszach-hal egyidőben megülni. Ez sem használt. A nagy térítő Joannes Chrisostomosnak, Konstantinápoly patriarchájának, Antiochiába kellett jönnie prédikálni, (366.), hogy megintse a keresztényeket, hagyjanak fel a zsidóünnepzással. Mindhiába. Az együttünneplések, a barátkozás, az öszszetartás zsidók és keresztények között tartott tovább. A keresztények, kezdve a zsidó szokásoktól, a zsidó imáktól, a zsidó jogi rendtől, mindent átvettek a maguk hitébe és életébe, amit a zsidóknál láttak. A keresztény nők, mint a kortársak jelentik, a zsidó templomokat töltötték meg, míg a saját templomaik kongtak az ürességtől.

Ennek a különös helyzetnek következképpen válhattak a zsidó vértanuk is keresztény szentekké. Kétségtelen, hogy az antiochiai zsidóság a hét vértanu és anyjuk emlékét, kiket sok száz évvel ezelőtt városukban öltek meg, kegyelettel őrizte és sirjuk fölé emléket emeltek. A keresztények, kik a zsidó utánzásban annyira mentek, hogy a zsidó törvényszéket előnyben részesítették a római fölött, ezt a kultuszt is átvették tőlük, saját egyházuk szentjeivé avatták a hét vértanút. A nevüket ugyan nem ismerték, csak azt tudták róluk, hogy a Makkabeus-korban szerepeltek, tehát Makkabeus-vértanuknak ne-

vezték el őket és bazilikát emeltek hamvaik fölé. Idők folyamán, míg az antiochiai zsidóság lassan elpusztult, vagy kivándorolt, teljesen magukévá tették a vértanukat és helyet adva nekik a naptárban, nevük napját is szigoruan megülték.

A hét vértanu csodálatos pályafutása azonban ezzel még nem ért véget.

A VI. században, mikor perzsa seregek kezdték pusztítani a gyönyörű várost, melyet a gyakori földrengések is erősen megviseltek, a zsidó vértanuk koporsóját elvitték Konstantinápolyba, majd innen Rómába.

Rómában az Esquilinus dombján áll egy remekművi katolikus templom. A neve: San Pietro in vincoli. Vagyis: a lebilincselte Szent Péter. Ezt a templomot azért építették, hogy benne Szent Péter bilincseit kegyeletesen őrizzék. 455-ből való a templom. Eudoxia császárné emelte, s nemcsak a Szent Péter bilincsei miatt érdekes, hanem azért is, mert itt áll II. Gyula pápa sir-emléke, a Michelangelo Mózes-szobra.

Ebben a templomban a főoltár alatt, helyezték el a hatodik században a zsidó vértanuk és anyjuk csontjait.

Elhelyezték, azután a századok folyamán lassan-lassan elfeledték.

A Makkabeus-vértanuk augusztusi napja is lassanként elveszítette jelentőségét. Ki ért rá a halott zsidó vértanukkal törődni, mikor annyi élő zsidó volt Rómában, kiket üldözni lehetett?

...Ezelőtt vagy negyven évvel ásatásokat végeztek a templomban. És az oltár alatt ráakadtak a hét vértanu és anyjuk koponyájára, kik a zsidóságért haltak meg kétezer év előtt.

HIREK

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Oradea, Strada Iosif Vulcan 4
Telefon: 440

Előfizetési árak:

Magánosoknak egészévre	500 lei
Magánosoknak egészévre	300 "
Magánosoknak egészévre	160 "
Magánosoknak egészévre	85 "
Csehszlovákiában	120-80, 45, 25 ck
Jugoszláviában	180, 95, 50 dinár
Magyarországon	25-15 pengő
A többi államokban	10-5 dollár.

Naptár 5697

Népünk* cikkeinek utánnyomását csakis a forrás megjelölésével engedjük meg.

Naptár: Av 22, július 30.

Szombat: Av 23, július 31. 4 פרק

Heti szidra: עקב

Heti haftora: ותאמר ציון

Szombat kezdete:

Üzlet bezárás 7.47

gyertyagyújtás 7.55

Istentisztelet kezdete 8.05

Szombat befejezése 9.07

Chodes bencsolás.

Augusztus 7-én és 8-án: Ros-Chodes Elul.

Wasserstrom Sándor:

A sorsdöntő zürichi kongresszus elé...

Sorsdöntő tanácskozásra gyűl össze a világban a XX-ik cionista világkongresszus. A politikai cionizmus negyvenesztentis multjában még sohasem volt ily nagy jelentőségű egy cionista kongresszus, mint amelynek ez mutatkozik. Zsidó milliók vannak az Igéret-földjének kapujánál és ceruzák őrzik a kapukat. Tilalmak, rendelkezések és a legnagyobb csapás: az ősi ország kettéosztásának terve.

Régebben elméleti síkon mozgott egy kongresszus. Az első még arról álmodott negyven esztendővel ezelőtt, hogy egy charter-t fog kikönyörögni a török portól. És ma? Tiltakozni fogunk, hogy nem áll egy önálló, de lényegében nyomorék ország, amelyet nekünk akarnak „ajánkozni” az angolok. Bizonyos, hogy egy ország tiltakozás lesz ez összefüggésben; szöveg az echo, amely oda fogja kiáltani az illetékeseknek; hogy nem engedjük a tipornit az 1917-ben nekünk juttatott Balfour-deklaráció szellemét és nem hagyjuk elütni magunkat évezredek, legszentebb gáinktól. Ugy vélem, nem lesz talán egyetlen tagja sem a világkongresszusnak, aki nem amellett kardoskodna, hogy el fogadják a királyi bizottság jelentése, mert az ország és végeredményben nem is vezet a probléma megoldásához. Békét akart az angol kormány? Erre logikátlanul azt mondják, hogy turbulens elemek agálását akarunk honorálni és azoknak ad földet, függetlenséget és jogokat, akik egy épülő ország munkáját igyekeztek megzavarni.

De mást is fog hangoztatni ez a kongresszus. Azt, hogy éppen az angolok tétovázó, gyengeséget és kétszínűséget eláruló politikájának következménye volt már a múlt évi arab megmozdulás is. Naiv volt a zsidóság, amikor azt hitte, hogy az angolok megengedték nekünk, hogy segítsék a zsidó ország felépítését. A történelmi dina-

mikus erők nem ismernek érzelmi politikát és talán a mi romantícizmusra hajló lelkünk termelhetette ki magából azt a feltevést, hogy reálpolitika nélkül lehet országot építeni. Ahol ellentétes napi érdekek ütköznek össze, ahol földről van szó, tengerpartról, hatalmi pozícióról, gazdasági hegemoniáról, nemzeti felbuzdulásról; ott nem lehet mást, mint komoly, véres reálpolitikát folytatni. Öreg nép vagyunk, de bizonyos szempontból mégis csak ujoncok és most megszenvedtünk ezért. De még sincs késő! Itt a XX-ik világkongresszus, a zsidó nép parlamentje és jóváteheti még azt a hibát, amelyet elkövetett akkor, amikor délibábokat kergetett és hitt ott és azokban, akiknek minden lépését kiszámították jellemzi.

Felmerül a nagy kérdés? Vajon lehet-e, szabad-e most, amikor az egész palesztinai lét és nemlét kérdése forog kockán „párt-harcokat” vívni? Szabad-e a pártoknak felvonulni, amikor az erők maradéktalan összefogását kell hirdessük? A válasz nem könnyű és nem egyszerű. De — mint világkongresszusi mizrachi delegátus — megpróbálok erre röviden válaszolni. A cikk elején vázolt kérdésben, egyesült erővel kell összefogjunk, az egész országepítés érdekében. Viszont azon belül nyíltan harcolhatunk a vallásos zsidóság elgondolásainak érdekében. Miért? Mert a mizrachi nem „párt” a szónak hétköznapi értelmében. A szombat szentsége, a rituálék respektálása minden vonalon, nem „pártprogram”, hanem a zsidó lényeg! Ez az ideológia mélyen bennegyökeredzik a zsidó néplelekben és a zsidó nép lelkületét tükrözi vissza. Mit akarunk? Semmi mást, csak hogy az új zsidó ország — akármilyen formában is — ne veszítse el évezredek előtt felvett lényegét, mert csak akkor lehet „jogfolytonosság”-ról beszélni, ha a régi zsidó állam alapvető erkölcsi statutumait tesszük magunkévá. Mert nem a palesztinai hegyek és folyók, termőföldek, házak és gyárak adják a zsidó ország lényegét. Elvégre akkor minden zsidó tulajdon, bárhol is legyen, „zsidó” kellene legyen. De nem az! Mert mindez csak akkor telítődik igazi zsidó tartalommal, ha egyidejűleg a tradíciók szentségét is valljuk.

A nemzeti alapon álló vallásos zsidóság szempontjából kétszeresen nagy a tét: először mi lesz velünk, a zsidó léttel a régi megszentelt földön? Másodsor: vajon a prófétai nép késői utódainak lesz-e elég erőnk, hogy létünk lényegét, vallásunkat is maradéktalanul átmenekíthetjük majd az új országba?

Mert francia regények, angol szindarabok és német filozófusok műveinek héber kiadása, még nem jelentheti a mi szempontunkból, a zsidó reneszanszt. Nekünk még nem lehet elég az, ha valaki héberül beszél a vasutnál, vagy a posta hivatalban. Ez csak asszimiláció — héber nyelven. Mi csak akkor és úgy tudjuk a zsidó népmilliók egyöntetű szeretetét és hozzájárulását megkapni, ha teteles törvényeink, maradéktalanul érvényesülnek, az új zsidó közösségben, bármi legyen is a neve: domínium, mandatórius terület, vagy önálló szabad és független állam.

Igy képzelni el a zsidó nép érdekeit képviselni, egy olyan delegátus, akit a mizrachista érzelmi cionisták küldenek a világkongresszusra. Meggyőződésem, hogy történelmi időkét élünk és hatalmas feladatot vállaltunk magunkra. Ha pedig a jövő generációi érdekeit és a zsidó történelem súlyát érezzük vállainkon: akkor úgy kell végteleg el feladatunkat, az össz-zsidóság javára, hogy azokért, a zsidó Legfelsőbb és zsidó történelem előtt bátran és nyíltan vállalhatjuk a felelősséget!

VALÓDI DIANA SÓSBORSZESSZEL
ÉS ÚJ EMBERRÉ LESZ!

— SZERKESZTŐSÉGÜNKBŐL. Lapunk főszerkesztője Wasserstrom Sándor többheti tartózkodásra külföldre utazott. Részt vesz az ardeali Mizrachi delegátusaként a zürichi XX. cionista világkongresszuson, majd onnan Párisba utazik. Utjáról eredeti tudósításokat fog küldeni lapunk számára a világkongresszusról és utána a párisi zsidó életéről, a világkiállításról és minderről, ami érdekli olvasóinkat, a gloire nemzetének mai életéről.

— Eltiltott újságok. — Jeruzsálem. Az „El Liwaa” című lapot, a mufti újságját, másfél hónapra betiltották, az „A Difaa” lapot egy hónapra tiltották be. A szerkesztőségekben házkutatást is tartottak. A betiltás oka ismeretlen. Állítólag azért következett be, mivel Irak miniszterelnökének nyilatkozatát közölték, amelyben a felosztás ellen nyilatkozott. Viszont a „Haboker” héber lapot 14 napra tiltották be.

— Málnásfürdőn Sperber főrabbi felügyelete alatt álló ort. kóser vendéglőm vezetését átadtam Moskovits Alter sakternek. Elsőrendű szobák és koszt kapható. Teljes pansio 200, 250, 300 lei személyenként. Goldstein Arthur.

— Helmut Hirsch mártírhalála az amerikai szenátus előtt. — Washington. Az amerikai kongresszus előtt S. Dickstein képviselő interpellációt jegyzett be Helmut Hirsch amerikai állampolgársága zsidó fiatalembernek a német hatóságok által történt kivégzésével kapcsolatban. Különösen azt nehézményezi, hogy minden nyilvános tárgyalás mellőzésével tárgyalták le az ügyet. Dickstein azt is nehézményezi, hogy a nemzeti szocialisták Chikagó környékén rendszeres fegyveres gyakorlatokat tartanak és Dickstein különleges intézkedést követel, amelynek célja az legyen, hogy hasonló illegálitás az Egyesült Államok területén ne történhessék.

x BUCUREȘTIBEN ha jól és olcsón akar étekezni, keresse fel Herschkovits Samu ort. kóser panzióját, Calea Rahovei 24 sz. alatt (Tribunal mellett).

— Önálló, nőtlen vidéki kereskedő megélhetést biztosító jó üzlettel feleségűt venne olyan 30—34 éves urileányt, vagy urnőt, akinek 150.000 Lei hozománya van és aki a nyugalmas, vidéki életet szereti. Bővebbet Mirea házasságközvetítő iroda Cluj, Maresal Foch 25.

Az ardeali zsidók találkozóhelye!

BERKOVITSNÉ

(Oradeáról)

orth. kóser étterme

(a baia-marei rabbi hechsere)

BUCUREȘTI,

Sir. Lipscomi 7.

Telefon: 462-91

Socec hátamögött. Postavámmal szemben.
Elsőrangú erdélyi konyha!!

Viszraemlékezés, minden idők legnagyobb Biblia és Talmudkommentátorának halálának évfordulójára...

KI VOLT RASI?

Egy zseniális tudós élete, középkori szenvedései és korszakalkotó működése

Julius végén van minden esztendőben Rasi-nak, a legnagyobb zsidó mesternek halálának évfordulója. 832 esztendővel ezelőtt halt meg ez a halhatatlan tudós, aki a zsidó zsenik óriási gárdájából is kimagaslik és késői korok ihletett tisztelettel mondják róla, hogy Mózes után a legnagyobb zsidó mester, aki valaha is élt.

Rabbi Salamon ben Jicchak Troyes-ben született 1040-ben és 1105-ben halt meg ugyanott. Összesen tehát hatvanöt évet élt, de bámulatos, hogy egy ilyen aránylag rövid földi létet ennyi munkával lehet telíteni.

Rasi, szegény szülőktől származott. Apja Rabbi Jicchak tanító volt, de közben kereskedett is, hogy családját eltartsa.

LEGENDA, RASI SZÜLETÉSÉVEL KAPCSOLATBAN.

Tíz éve voltak már házások Rasi szülei, amikor még nem volt gyermekük. Szükösen éltek feleségével együtt, nem egyszer éheztek is. Egyszer kiment a tengerpartra, várta az idegenből jött hajókat, hátha akad valami tennivalója és valami pénzt kereshetne. Amint ott ódögött, egyszerre csak valami fényes csillogó holmit pillantott meg a homokban. Felvette és álmélkodva látta, hogy a diónagyságu kő, valami ritka csodálatos drágaság. Hazavitte feleségének, aki nagyon megörült a drágakőnek és biztatta férjét, hogy vigye el és becsültesse meg valami ékszerésszel. Az ötvös száz arany dénárt ígért a drágakőért, mert a király egy faragott kép díszítésére akarta felhasználni a nagyértékű kincset. Erre rabbi Jicchak kijelentette, hogy nem adhatja a gyémántot. A király is tudomást szerzett erről és akkor rávette a rabbit, hogy utazzék vele hajón, a szomszéd városig, ahol gabonát fognak vásárolni, mert rabbi Jicchak nagy gabonaszakértő volt. Alig távolodott el a hajó a parttól, a király nyomban a dologra tért és megkérdezte rabbi Jicchakot, hogy mennyiért adja a drágakövet. Százezer tallérért, felelte a rabbi. A király sokallta az árat, mire rabbi Jicchak elővette a követ, megforgatta kezében és azt mondta a királynak: Hát van-e párja ennek a drágakőnek? Miért nem akarja Felséged megvenni ily olcsó áron? És amint így forgatta, észrevétlenül kiejtette kezéből a követ, amely a tengerbe gurult. Amikor a gyémánt mindörökre eltűnt a tenger vizében, a monda szerint egy égi hang így szólt:

Üdv néked rabbi Jicchak, mert nem engedted, hogy az Isten nevének szentségén folt essék. Fiad fog születni és az ő szelleme majd úgy ragyog Izrael fölött, mint a legfényesebb diadém. A király nem hallotta az égi szót, de hallották rabbi Jicchak és Troyes zsidó bölcsői és a világ teremtésének 4800-ik esztendejében megszületett rabbi Selomo, Izrael legnagyobb dicsősége...

RASI ÉLETE.

Rasi kora ifjúságától kezdve a Szentírásnak élt. Elsősorban a zsidó hagyomány kincsesházát a Talmudot böngészte. Megakarta tisztítani ezt a hatalmas gyűjteményt minden még oly aprólékos hibától is, amely évszázadok folyamán belécsuszott, mert érezte, hogy az írás, a Talmud az amely megőrjíti a zsidóságot az elmerüléstől. Még nem volt tizennyolc éves sem, amikor apja megházasította.

Házassága után a németországi Wormsba ment, ahol rabbi Jakob Bar Jakar házában tanult Tórát és Talmudot. Ezután Mainzba ment, ahol rabbi Jicchak ben Jehuda vezetése alatt folytatta

tanulmányait. Speyerben pedig a nagy Rabbénu Eliakim mellé szegődött és mindenütt lázasan vizsgálta, bírálta az előzők kommentárjait és azon volt, hogy rövid szabatos magyarázatokkal értelmet adjon a hatalmas munka minden egyes mondatának. 25 éves korában már jesiva-vezető volt Troyesben, mint fizetéstelen rabbi és 1070-ben már úgy ismerték, mint „Lotharingia” (Rajna mellett) legkiválóbbját.

MILYEN FÉRFIU VOLT RASI?

Kortársi feljegyzések szerint a szerénységnek mintaképe volt. Igénytelen, csendes ember és rendkívül vallásos. Tökéletes és mintaszerű életet élt. A „leviták tisztaságáról” írott legutolsó művét, mint saját életének tükörképét tekintik.

Hihetetlen, a mai ember előtt szinte fel sem fogható óriási szellemi teljesítmény volt ez, amelyben Rasi éles eszének, nagyszerű memoriájának, csodálatos kombináló képességének és hajszálfinom logikájának örök időkre bizonyosságát adta. S ha még oly biztos is volt a dolgában, csak a harmadik revízió után mert előállni megállapításaival, de szerénységében nem engedte meg, hogy javításait a Talmudba felvegyék csak tanítványai pótolták ezt a szándékos mulasztását, úgy hogy a Talmud most abban a formában maradt reánk, ahogy azt Rasi magyarázta. Munkája a legszebb tanuságtétele igazságszeretetének, egyszerűségének, amely kerülte az erőszakolt szövmagyarázatokat. Ha olyan helyhez ért, amelyet nem tudott magyarázni, kerekén megmondotta: ezt a dolgot nem tudom magyarázni. És mindig rövid szabatos volt, mert mint megbízható kommentátor tudta, hogy a bőbeszédű szóáradat, inkább elveszi a tanuló kedvét, semhogy fokozná.

Csaknem az egész Bibliát kommentálta, talán csak Ezra és Nehemia próféták könyveit nem. A Talmudot teljesen magyarázta, kivételt képez három traktátus és Berésisz Rabbonak kommentációja kétséges, hogy tőle származik-e.

RASI ÉS A KERESZTES HADJÁRATOK.

Rasi élete a zsidóság egyik legtragikusabb korszakába esik, arra az időre, amikor Amiens-i Péter biztatására megindult az első kereszties hadjárat, amely a Szentföldet visszaakarta szerezni a mohamedánoktól.

Remele Péter szavára rengeleg gyűlevész verődött össze, akiknek nem annyira a Szentföld felszabadítása lebegett a szemében, hanem inkább egy könnyelmű kalandokban gazdag hadjárat lehetősége, amelyben a zavarosban lehet halászni.

1056-ban volt az első kereszties hadjárat, Rasi ekkor még csak tizenhat éves volt, de amit átélt, az a borzalmaknak és szörnyűségeknek olyan irtóztató sorozata volt, ami még a legedzettebb lelki férfiakat is megrendítette volna. A kereszties hadak söpredéke először Franciaországban próbálkozott meg kevés szerencsével, azután Németországra vetették magukat.

IV. Henrik császár, aki a németországi zsidókat pártfogolta, szerencsétlenségre nem volt ott, hon s így nem nyújthatott segítséget a szorongató zsidóknak.

A WORMSI ZSIDÓK RETTENTŐ TRAGÉDIÁJA. AMIKOR HALOMRA GYLKOLTÁK A ZSIDÓKAT.

Tragikusabb volt a worms-i zsidók sorsa. Itt a helytartó álnokul megígérte a zsidóknak, hogy megvédi őket, de azután maga volt az, aki kiszolgáltatta a szerencsétleneket a vérszomjas hadnak. A boldogtalan zsidók a kétségbeesés szélén

Minden szaküzletben kapható!

Képviselő:

București 1,
Str. Bărățel 2.

SIDA

inkább egymás kezétől estek el. Apa, anya, meg várták egymástól a földi szenvedések S még az sem volt elég a durva hohórok a hullákat végigvonszolták az utcákon, feld a zsinagógát, széjjeltépték a Tóratekereske fosztották a házakat és akit csak tehettek, k tény hitre térítettek át. Ugyanezek a rém ismétlődtek meg Mainzban és Kölnben, a s és irtalom nevében hadba vonuló sereg örj a gyilkosság mámorában. Kölnben egy S nevű zsidó, akit erőszakkal meg akartak té családjával együtt megölte feleségét és gyermekét, de mikor rátörtek, kivették a kezéből, koporsóba fektették és földet sz rá.

Mikor IV. Henrik visszatért országába, hagyta, hogy azok a zsidók, akik kényszerít tértek ki, térjenek vissza ősi hitükhöz. Rasi lélekkel melléjük állott, mert fájt szívének, ezeket a szerencsétleneket a régiek nem ak maguk közé fogadni. Szíve túlradt népe érzett szeretettől, vigasztalt, buzdított és gyászdal, amelyet ekkor költött, mindennél ben fejezi ki meggyötört lelke mérhetetlen dalmát.

RASI KORSZAKOS JELENTŐS

Élete végéig dolgozott Rasi a Tóra tésén. Magyarázatait százan és százan kottázták és szépen örökíti meg emléké a m hogy amikor Rasi magyarázatait befejezte, Mózes jelent meg előtte és így szólt hozzá: neked, Selomo, egyedül a te érdemed az, h Tórát megértetted, mert amint te magyarázó kapam én azt Sinai hegyén, a Teremtő kez És a zsidóság Rasit ma is „nagy tanítónak” a „gólusz tanítójának”, a „bölcsesség atyjá nevezi.

Rasinak aki, a legenda szerint egyenes vid házából származott, három leánya volt egyik leány olyan jártas volt a Szentír hogy akármilyen bölcsesl, vetekedh lett. Mind híres tudósok voltak, akik Rasi magy zatait tovább fűzték és teljessé tették.

Maga a nagy mester hatvanöt éves kor halt meg, nyolcszázharmincöt év előtt. W ban ma is kegyelettel mutogatják a zsinag benne azt a széket, amelyen Rasi ülve tan de hogy sirja hol nyugszik, azt senki sem ja. Am minden emlékkönnél hatalmasabban szél neve, munkája, élete, az a sok gyö monda, amely halhatatlan egyénisége köré dik s köztük a monda is, amely Rasit eg Bouillon Gottfrieddal, a kereszties háboru rével hozta kapcsolatba. Gottfriednak Rasi jósolta, hogy három évig fog uralkodni a hódított Jeruzsálemben, de hadserege elpus s ő csak két lovassal tér haza. Gottfried má re azon gondolkodott, hogyan áll majd b Rasin, mert hiszen ahogy Worms elé ért, három lovasa maradt. A város kapuja alatt ban egy hatalmas kő levált a falról, agyon a lovagot lovastól együtt és a bosszút líheg zér megdöbbenve érezte, hogy Isten keze dologban, a Mindenható akaratából be Rasi jóvendőlése...

közlemény.

**Császár E. gyógyszerész urnak
Bucuresti**

Köszönettel megkaptam a kért Gastro D. gyógyszerüket és már örömmel értesíthetem, hogy az első üveg elhasználása után sokkal jobban érzem magam. Eddigi évek sora óta kínzó elfelfuodásaim és rettenetes gyomorégéseim megszűnésével teljesen kimaradtak, csupán hányingerrel panaszkozhatok még. Nagyon kérem Önöt, hogy a kitűnő Gastro D. gyógyszerémet még egy üveggel azonnal küldeni sziveskedjen. Minden gyomor- és bélbajban szenvedők számára a tapasztalatom után szívből ajánlom.

1937. május 8.

Kiváló tisztelettel:

Enyedi György, Iacodul

u. p. Chendul Mare (jud. Odorheiu)

Ezek tisztá tények, mikről gyomor-, bél-, vesé- és májbetegség rövid kúra után teljesen is meggyőződhetnek.

Gastro D. kapható gyógyszerárakban és drogiákban, vagy megrendelhető 133 lei utánvéttel Császár E. gyógyszerárában Bucuresti, Calea Victoriei 124.

— ALBA-JULIAN röviddel ezelőtt folyt le a városi helyi csoport tisztújító közgyűlése dr. Halász László elnöklété alatt. Az elnöki beszéd után, Klein Jakab pénztári jelentést terjesztett be. Dr. Bleicher Alfréd felszólalása után, Miklós igazgató által beterjesztett alábbi listát választotta meg egyhangulag a közgyűlés: Diszelnökök: Fuchs Nándor és Löwe Béla, alelnökök Halász László, alelnökök dr. Bleicher Alfréd és Hermann Izsó. Titkárok Rosenberg Jenő, Herschkovits M., Pénztáros Grünfeld Ignácz, elnökök Székely Leó és dr. Salamon Leopold. Nyelvtársaik: Klein Jakab, könyvtárosok: dr. Bleicher Alfréd és Grünfeld Ignácz, jegyzőkönyvvezető Abraham Jakab, gazdák: Friedrich Manó, Schlesinger Samu, Weisz László, Izsák Márton, Löwy Samu, Nathan József. KKL. biztos Herschkovits Max, KH Grünfeld Ernő, sékelbiztos Weisz Ernő.

— A FOGARASI WIZO JUNIUS 16-AN TARTOTT A VIHÉZI TISZTJÚJTÓ KÖZGYŰLÉSÉT. Elnök Ripper elnök údvözlő a WIZO helyi csoportját, Eiger Melanie asszonyt, valamint a közgyűlésen megjelent többi hölgyeket dr. Neumanné a múlt évi közgyűlés jegyzőkönyvét olvasva fel. Izsák Josefina asszony pénztári jelentését terjesztette be. Eiger Melanie javaslatára a közgyűlés a következő vezetőséget választotta meg: Elnök: Ripper Frida, alelnökök: Neumanné, Havas Mancsi, pénztáros: Izsák Josefina, titkár: Löwy Piri, ellenőr: Rácz-Ehrenwald Janka. Választmány: Löwy Regina, Tachauer Regina, Szász Sarolta, Domány Gizella, Fleissig Berta, Neumann Hus, Steiner Berta és Halbreich Neli. Választmány: Ehrenwald Debóra és Neumanné. Ezután Eiger Melanie hosszasan fejtegette a zsidóság világpolitikai helyzetét.

— AZ ORSZAGOS IZR. IRODA KONGRESSZUSA még május elején folyt le Oradeán. A kongresszus tartalmas füzetben számol be annak lefolyásáról az elnökség. A füzet magában foglalja a kongresszus jegyzőkönyveit és az elfogadott javaslatokat egész terjedelmükben. A nagyüzemi dolgozók Lax Salvator főtitkár munkáját dicsőítik. Ezenkívül azokat a beszédeket is, melyeket a nagygyűlésen Dr. Adorján Ármán orsz. elnök, Dr. Löwy Ferencz, Dr. Fischer József, Dr. Keeskeméti Lajos mondtak. Utóbbinak néh. Dr. Keeskeméti Lipótról tartott nagyhatású remek beszédét, mint olvasmány is nagy élvezetet nyújt. A jelentés dr. Keeskeméti Lipót sikerült beszédét is közli. A fenti közleményeket Dr. Adorján Ármán orsz. elnök „A 15 éves izr. Orsz. Iroda” című cikke vezeti be, melyben méltatja a zsidó intézmények eddigi munkásságát és vázolja a jövő feladatait.

HOGYAN KAPHATJA VISSZA AZ ÖN SZERVEZETE, RÖVID PÁR NAP ALATT, TELJES ÉLETEREJÉT

Az életképesség az élet erőinek energiáit jelenti, ennek dacára kevesen vannak töretlen életerejük birtokában. A felnőttek legnagyobb része fizikai indiszpozíciókkal küzd: derékfájdalmak, máj pangás, vérkeringési és húgyzervi zavarok, reuma, kövérégre való hajlamosság stb. zavarja meg többé-kevésbé a belső szervek egyensúlyát. Ennek következménye a szervek működésének meglassadása és az aktivitás lecsökkenése. Hogy a múlt évek dacára is megőrizhessük töretlen életereinket, feltétlenül küzdenünk kell az intoxikáció ellen, azaz a máj működését megzavaró, a vesesűrőt eldugaszoló és így a vért megmérgező salakok és mérgek felhalmozódása ellen.

Hírneves professzorok számtalan kísérlettel és tudományos munkával bizonyították be, hogy az intoxikáció ellen Urodonal kezeléssel védekezhetünk. Megemlítjük Hérard professzort, az orvosi akadémia volt elnökét, aki rendeli és Omega is használja az Urodonal-t.

Régebben a toxinoknak a szervezetből való eltávolítására különféle gyógyteákat és hajtókat használtak, azonban ezek csak részleges eredményt adtak. Korunk nagy klinikusai, tudományos kutatásai eredményeként, létrehoztak egy egyszerű szert amely tökéletesen oldja meg a kérdést és így megteremtették az Urodonal-t.

Elsőrendű tudományos adatok alapján az Urodonal nyújtja a leggyorsabb de egyszerűbb és leghatásosabb kezelést: valóban teljesen elegendő naponta 1—2 kanál, egy teáskanál vízben bevéve, hogy feloldja és eltávolítsa a szervezetből a húgysavat, a húgyanyagot, az oxálsavat, az összes mérgező anyagokat, salakokat és ártalmas anyagokat.

Az Urodonal felhigítja a vért, és szabályozza a vérnyomást, tehermentesíti és felfrissíti a szerveket.

AZ URODONAL KÉSZÍTMÉNY ELŐNYEI:
1. AZ URODONAL-t nem szokja meg a szervezet.
2. AZ URODONAL kúra alkalmával, nem kell különleges étrendet követnünk.
3. SZEDHETŐ AZ ÉV BARMELY SZAKÁBAN.

A társadalombiztosító intézet orvosai kara is rendel URODONAL-t

URODONAL

KAPHATÓ: GYÓGYSZERTÁRÁKBAN és DROGÉRIÁKBAN

CHATELAIN KÉSZÍTMÉNY MEGBIZHATÓ MÁRKA

— A BRASOVI TALMUD-TÓRA egyesület a közelmúltban tartotta meg tisztújító közgyűlését. Sperber Dávid főrabbi, örökös diszelnök nyitja meg az ülést, majd Hillman titkár felolvassa az évi jelentést. A közgyűlés ezután egyhangulag a következő vezetőséget választotta meg: Elnök Goldstein Samuel, gondnokok: Stern Márton és Sporn Márton, pénztárnokok Adler Meschulem, titkár Hillmann Adolf, ellenőr Salamon Jenő. Választmány: Deitel E., Weisz A., Kain D., Schloimovits J., Tabak M., Póttagok Katz D., és Schachner H. A Talmud Tóra egyesület iskolájában 63 gyermek tanul.

— A BRASOVI ZSIDÓ NEMZETI SZÖVETSÉG helyi csoportja röviddel ezelőtt tartotta tisztújító közgyűlését, melyen a következő új titkárát választották meg: Elnök Mandel István, alelnökök dr. Tischler László és Weisz Sándor, pénztárnok Stern Márton, titkár Weisz I. KKL. biztos dr. Fischer Béláné. Választmány: Sniner H. Dr. Révész I., Mátyás I., Weisz A., Zwiebel S., Kleiner N., Gronich H., Storch A., dr. Ritter S., Halász I., Ehrlich Klári és Sebel Izsó.

— GYERMEKTELEN, előmadkozó mésző, szerény fizetéssel azonnalra állást keres. Cím a kiadóban.

Budapestre utazók figyelmébe!

Orth. kóser penzió Budapest központjában, Andrásy-ut 43. szám. Modern kényelemmel berendezett ragyogó tiszta szobák, folyóvízzel. Kívánatra diétás konyha. Bővebb felvilágosítással szolgál a tulajdonos:

Friedman Józsefné

Kármel-pansio (Andrásy-ut 43)

Telefon: 12-89 67.

vagy Oradeán: özv. STRASSER IGNATZNE
Strada Nicolae Iorga 17. szám alatt.

— HÁLÁLOZÁS. Mélységes gyász érte a baia spriei zsidóságot Nadler Farkas főrabbi hirtelen elhunytával. A köztisztelőtlen álló lelkipásztor Clujon súlyos operáción esett keresztül, a műtéli beavatkozás azonban már nem segíthetett előrehaladott betegségén. Friedmann Károly és ifj. Wieder Sámuel utaztak Clujra, hogy hitközségük megbízásából hazaszállítsák Nadler Farkas főrabbi tetemét. Temetésén megható gyászbeszédet közepette bucsúztatták az elhunytat Donnenberg Jenő hitk. elnök, dr. Krausz Mór baia-mare-i főrabbi, az ecesdi rabbi, Krausz Rómeo mercurea-ciuci főrabbi, valamint a seini rabbi, Schnietzer Mór baia-spriei kántor és Bernáth Samuél budapesti kántor meghatóan recitálták az El-móló-rachim-ot. A temetésen megjelentek a hatóságok képviselői is.

x Orth. kóser bodega Bucurestiben. Str. Carol 7. A főposta mellett. Állandóan kapható mindenféle busnemű, tejesfelek, utavalók. Házhoz szállítunk kóser sajtot, túrót, vajot, felvágottakat, főzelékeket, tojást és gyümölcsöt. Az utazóközönség minden igényét kielégítjük. Mindennap friss tejes készítményeket. Telefon. „Bodega Postei”. (A baia-mare-i rabbi hechsere.) Gelbstein.

— 10.000 MAGÁNALKALMAZOTT ÉL PALESZTINÁBAN. — Tel-Aviv. — A maánalkalmazottak szervezete kongresszust tartott Tel-Avivban, amelyen 51 delegátus jelent meg. Megápitották, hogy jelenleg 10.000 magánalkalmazott él Palesztinában, akik közül körülbelül 60 százalék megvan szervezve a Histadrut-ban. A tárgyalások főpontja az volt, hogy a szervezet legyőzze a munkanélküliséget a magánalkalmazottak között és erősítsék befolyását a magánvállalkozásokban.

Hétről-hétre

Dublin. — Dail-ban megválasztották Robert Briscoe-t képviselőnek, dacára annak, hogy heves antiszemita támadásokat készítettek elő ellene. Briscoe jóbarátja de Valera elnöknek, akit amerikai utjára is elkísért.

Páris. — Az Almes Maritimes kerületben szenátusi pótválasztás volt, amelyen a köztársasági koncentráció jelöltjeként Louis Dreyfuss, zsidó bankár és nagyiparost választották szenátorrá. — Franz Werfel-t, a világhírű író felkérték, hogy képviselje Ausztriát, az intellektuális együttműködés ligájának nemzetközi összejövetelén. — Justin Godard szenátor, volt miniszter, aki elnöke a Comité France-Palestine-nek, nyilatkozott a királyi bizottság jelentésével kapcsolatban és az ellen számos kifogást emelt. Kétségtelen — Godard szerint is — hogy Anglia a mandátum szellemében ellen cselekedett, mert vagy fel kellett volna adni a mandátumot, vagy annak szellemében dolgozni. — A múlt hónap végén a francia rabbikar országos értekezletet tartott, amelyen elhatározták, hogy egy harminctagú bizottságra bízzák a nevelésügyek megszerzését.

Triest. — A zsidó hitközségben, amelynek élén hónapokig kormánybiztos állott, most megtartották a választást. Elnökké: Achille Lewi Bianchini ezredes választották, aki fivére az 1918-ban Palesztinában az arabok által meggyilkolt Comodore Lewy Bianchininek, aki az olasz zsidóságot képviselte a cionista kongresszuson annak idején. — A nagy zsinagóga 25 éves fennállási jubileum alkalmából, az újonnan választott hitközségi vezetőség Lewy Bianchini ezredes vezetésével ünnepi istentiszteletet tartottak. Zolli főrabbi és professzor ismertette a triesti zsidóság történetét. Az ünnepelt zsinagóga mint művészi emlék, állami védelem alatt áll.

Várna. (Bulgária) — A napokban lefartóztatták 140 tagját annak az antiszemita szervezetnek, amely „Bulgária előrehaladásáért” című szervezetben tömörültek. Ezek között keresik azokat, akik nemrég a várnai zsinagóga ablakait bezúzták.

Przemysl. — A napokban számos zsidó iárokélt megáradtak és bántalmaztak. Egyet közülük, aki súlyosabban sebesült, kórházba szállították. Podhajce-ben Jakob Friedman házat meggyújtották.

Lodz. — A felsőbb bíróság második fokon jóváhagyta Tadeusz Szaniawszky nemzeti demokratának 12 évi fegyházra szóló ítéletét, aki annak idején meggyilkolta Berkovitz és Zindel nevű ottani lakosokat.

Wien. — A „Reichspost” közli ismeretlen forrásból, hogy Tobolszkban, (Sibéria) a helység rabbiját: Feingoldot és lelkészét, kémkedés és árulás címén agyonlőtték.

Jeruzsálem. — Julius 18-án, Tisobe-av napján, hatalmas zsidó demonstrációk zajlottak az egész Palesztinában, különösen a felosztási tervvel kapcsolatban. Jeruzsálemben, Ab 9-ének előestéjén zárt sorokban több, mint 20.000 zsidó vonult fel, hogy ezzel is tüntessenek az angol terv ellen. Ezer, meg ezer zsidó odaszorította arcát a hideg kövekhez és könnyezve tette az esküt: Száradjon el jobbam, ha elfeledlek Cion! A nagy tüntetés a legnagyobb rendben folyt le, erős rendőrpatrulok ügyeltek a rendre. A többi városokban zsúfolásig megteltek a templomok és a kincszek-et hangszórókkal továbbították az utcákon álló közönség részére.

Bucuresti. — Julius 15-én megkötötték a román-palesztinai kereskedelmi szerződést, melynek értelmében az 1937-38 évben Palesztinából 200.000 font értékű árut fognak importálni és ugyanebben az időben 1.200.000 font értékű árut fognak exportálni Palesztinába.

Varsó. — Lefolytatták a választásokat a cionista világkongresszusra. 489 városban szavaztak és összesen 122.888 szavazatot adtak le. Az általános cionisták 28.669 szavazatot kaptak, a Mizrahi 24.121-et, a dolgozó munkások pártjára 64.427 szavazatot. Ennek alapján a klall A) kapott 15, a klall B.) 2, a Mizrahi 12 mandátumot és a munkásság pártja 35 mandátumot.

London. — A „Times” jelentése szerint, a német telepesek akiknek kolóniái a tervezett zsidó állam területére kerülnek majd, akciót indítanak a terv ellen és ebben az ügyben, az árja kolóniák vezetői július 21-én gyűlést is tartottak, a jeruzsálemi német főkonzulnál. Attól tartanak, hogy a zsidó államban represszáliákkal fognak élni, a német zsidók elnyomása miatt.

— **Házasság.** Grosz Mariska néh. Grosz Adolf oradeai orth. kóser vendéglős leánya és Hersch József, a hidai hitközség elnöke, malomtulajdonos, Hidán július hó 25-én házasságot kötöttek. (Minden külön értesítés helyett).

— **ARADON,** ha jól és olcsón akar étkezni, keresse fel Klein Dávid orth. kóser vendéglőjét, Piața Avram Jancu 11.

— **Meghalt a marghitai főrabbi.** (Oradea). Kedden délelőtt elhunyt az oradeai Zsidó Kórházban a marghitai zsidóság főrabbi: Taub Jechiel. Mindössze ötven éves volt a tudós és jámboréletű rabbi, aki Roslauból került ide apjával együtt a világháboru idején és itt megtelepedtek, dacára annak, hogy mint Roslau, galíciai városka megválasztott főrabbi volt. Ugy is hívták „roslauer rof”. Súlyos tüdő-veze és gégebaj kínoztta, néhány héttel ezelőtt Budapesten is volt professzoroknál, akik megállapították, hogy menthetetlen és hazaküldték. Halála mély részvényt keltett a bihormegyei zsidóság körében. Hitközsége küldöttséggel jött Oradeára és hazaszállították holttestét s óriási részvét mellett helyezték örök nyugalomra. Temetésére meghívták a tasnadi és sacueni és még számos más hitközség főrabbiját.

— **Clujon** ha jól akar étkezni, úgy keresse fel az ardeali zsidóság közkedvelt találkozóhelyét, a Mátyás éttermet, Calea Reg. Ferdinand 49.

— **Cionista tiltakozások a királyi jelentés ellen.** — London. A nagybritanniai cionista föderáció rezolúciót fogadott el, amelyben a királyi bizottsági jelentést a legerélyesebben visszautasítja és visszautasítja azt a feltételezést, mintha a mandátum nem volna keresztülvihető. A kormánynak átnyújtottak egy emlékiratot, amelyben megindokolják a terv visszautasítását. — **Bucuresti.** A romániai cionista szervezet, a Colonial Office-nak Londonba és a bucuaresti angol követségnek táviratot küldött, amelyben a királyi bizottság ajánlatát visszautasítja és helyteleníti és tiltakozik annak határozatai ellen. — Az új cionista szervezet országszerte kiplakátírozta tiltakozását. Általában a romániai cionista körökben is nagy csalódást okozott a bizottsági jelentés, viszont a szélső jobboldali sajtó, ezt az alkalmat is megragadja, hogy kihasználja a zsidók elleni támadásra.

PÁLYAZAT

Pályázatot hirdetünk a Zsidó Nemzeti Szövetség cluji és Cluj-körzeti irodájának vezető titkári állására. Román-német-magyar nyelvtudás, megfelelő szervező képesség és szónoki készség megkívánatik. Az állás fontosságához mértén *biztos existenciát nyújtó* megfelelő dotációt biztosítunk. Jelentkezhetnek 25 évet betöltött román állampolgárok. A pályázatokat augusztus 15-éig a Zs. N. Sz. cluji irodájánál, str. Memorandului 13 kell benyújtani.

A Zs. N. Sz. cluji körzetének vezetőisége.

Perzsaszőnyeg, gyapjúfonalakat
bizalommal
Schulhof Emilné-től
vegyen
ORIENT
Szövőiskola Oradea
Str. Ep. Cioregaru 14.
Szakszerű szőnyegjavítás! Allandó tanlo'yam!

TIPOGRAFIA SONNENFELD ORADEA.

NAGY FRIGYES ÉS MENDELSSOHN

Nagy Frigyes porosz király költői műve, melyet Mendelssohn a sajtóban szigorúan megírált. A tulbuzgó ügyészség eljárását indította ellen, mire ez így védekezett: „Aki verset ír, az az ellen, mire ez így védekezett: „Aki verset ír — akár paraszti király — tűrnie kell, hogy a kuglisfiu mondja jól gurított-e”.

SAPHIR ÉS A BAJOR KIRÁLY

II. Lajos bajor király meghívására ment phir, a kiváló szatirikus Münchenbe szerkesztő. Egy ízben találkozott a humoristával egy séma kalmával. Megszólította Saphirt, örömet fejez ki, hogy súlyos betegségéből felépült és megkérte: „De miért nem vette igénybe betegségére folyó udvari oroszom segítségét?” Saphir udvariasan válaszolt: „Bocsánat, Felső, de nem volt bizalom olyan orvoshoz, aki megszokta, hogy halhatatlanokat kezeljen”.

MIHEZ VAN TOBB SZAKÉRTŐ?

Maimon Salamon, a 18. századbeli zsidó bölcész vett egy kutyát egy talléron. Egy kutyát vett ur azonban csakhamar átvette tőle három leért. Valaki ugatta a bölcészt, hogy nagyok kere van a kutyakereskedés, mint a könyvkeresés. „Ennek az az oka — jegyezte meg Maimon — mert több ember ért a kutyához, mint a könyvhez”.

KÉT MENDELSSOHN ANEKDOTA

Mendelssohn Mózes, a bölcész egy igen ügyő zsidó kereskedő könyvelője volt Berlinben. „Milyen igazságtalan a sors — szölt egy nap főnöke. — Ilyen nagyszerű ember, mint én, kénytelen magamfajta ostoba ember alkalmatlanná lenni!” „Sőt ez nagyon is helyénvaló — válaszolt Mendelssohn. — Mert ha én lennék a főnök, használnám magat”.

A bölcész Mendelssohn unokája volt Mendelssohn, a zeneszerző. A bölcész fia, a zeneszerző fia szürke ember volt. Panaszkodott is váltig: „Vagyok én tulajdonképpen? Fialtkoromban mondták rám: Mendelssohn Mózes fia. Mire öregedtem, Mendelssohn Félix apjának neveztek”.

MEYERBER ÉS A HAZMESTER

Meyerber, a nagy zsidó zeneszerző egy nap megjelent egy párisi házmeztérnél és kiadó iránt érdeklődött. A házmeztér azt felelte, csak egy padlásszoba kiadó és nagyon csodálkozik, hogy a hintón járó, a becsületrend szalagját viselő ur azt nyomban kibérelte. A kiadókat ur hamarosan visszatért, nyomában teherhordó, ki szőbenfaladát cipelt. Az új bérlő így szólt a házmeztérhez: „Senkinek sem vagyok ilthon. Csak egy zonyos urat engedjen fel hozzám, aki azt mondja, hogy az ördög ügyében jár”. A házmeztér nagy megrémült és rémülete fokozódott, mikor egy tetarcu ember jelent meg, ki csakugyan az ördög ügyében jelentkezett és akit felküldött az új bérlőhöz. Utána lopódzott és hallgatni kezdett. „Mikor beszéljen — hallatszot az új bérlő hangja. Vagy azt hiszi, olyan könnyű megbirkózni az ördöggel?” „Azt hiszem, menni fog — felelte a házmeztér. Ismét a bérlő beszélt: „Harsányan, lendülettel, sen idezse a sántát, szavára az ördögök karrá felelni”. „Isten irgalmazza! — kiáltott fel a házmeztér. — Ezek ördögöt idéznek”. Szaladt segítségért a rendőrségre. Csakugyan megjelent egy rendőrtiszt és igazoltatta a szobában levőket. Kiderült a házmeztér. Zaklatott szállodai lakásáról ide vonult és Meyerber, hogy betanítsa az „Ördög Róbert” operájá főszereplőjét. A ládában kották voltak. A zeneszerző nagyot nevetett az eseten s az ördög házmeztérnek és a beugratott rendőrtisztnek a hollyjegyet küldött az opera bemutató előadására.

ÖRÖKKÉVALÓSÁG

Zsidó kereskedő dicséri áruját: „Asszonyom, egy anyag, mely eltart az örökkévalóságig. És én tén még mindig csinálthat belőle egy alszóniát”.

KI NAGYOBB, MÓZES ŐSAPANK, VAGY LORD PEEL?

Egy emigráns lengyelországi zsidó, aki éppen Palesztinába készül, megszólítja Lord Peel-t a londoni utcán és így szól:

— Ön nemes lord, nagyobb tettet vitt véghez, mint Mózes. Mert Mózes csak a Vöröstengert szelőketté, viszont Ön a palesztinai szárazföldet hasított ketté és nem is ketté, hanem három részre.

MIÉRT ESIK AZ ESŐ?

Érdekes természeti tünemény. Mióta a királyi bizottság jelentése megjelent, a kis zsidó országban azóta folyton esik ott az eső. Hogy miért? Egy zsidó. Mert nőni kell még a kis országnak...